

Mājokļi

Publicēts: 16.02.2021.

2021. gada tautas skaitīšanas mājokļu rādītājus Centrālā statistikas pārvalde (CSP) publicēs 2021. gada 24. novembrī. Mājokļu rādītāju pārskata datums, tāpat kā citiem tautas un mājokļu skaitīšanas rādītājiem, ir 1.01.2021.

Metodoloģija

Dati par 2021. gada tautas un mājokļu skaitīšanas rādītājiem tiek iegūti no [dažādiem reģistriem](#), un CSP uzkrājošajiem datiem. Mājokļu rādītāji galvenokārt tiek iegūti no Valsts zemes dienesta (VZD) Nekustamā īpašuma valsts kadastra sistēmas (NĪVKIS), kas tiek papildināti ar citiem ārējiem datiem – siltumapgādes, ūdensapgādes un kanalizācijas piegādātāju, Būvniecības informācijas sistēmas (BIS), Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP) sniegtajiem datiem; pašvaldību iesūtītajiem datiem par ēkām, kurām ir graustu statuss vai tās dabā neeksistē; kā arī tiek izmantoti CSP apsekojumu dati, piemēram, 2011. gada tautas un mājokļu skaitīšanas dati, mājsaimniecību budžeta (MBA) un EU-SILC apsekojumu dati; papildus tiek izmantota arī CSP uzkrājošā mirušo personu datubāze un 2021. gada [iedzīvotāju skaita novērtējums](#).

Dzīvojamo telpu veids

Visiem apdzīvotiem mājokļiem tiek noteikts dzīvojamo telpu veids, izmantojot NĪVKIS [būvju un telpu grupu klasifikāciju](#) un CSP veidoto institucionālo mājokļu sarakstu. Tiek izšķirti šādi apdzīvotu mājokļu veidi: apdzīvoti tradicionālie mājokļi, kopējās dzīvojamās telpas jeb institucionālie mājokļi un citas dzīvojamās vienības.

Tabulā attēloti mājokļu veidi pēc to veida un apdzīvotības statusa.

Grafikā attēloti mājokļu veidi pēc to izplatības Latvijā.

Dzīvojamās vienības ir tie mājokļu veidi, kuros pastāvīgi dzīvo vienaprīvatā mājsaimniecība. Tautas un mājokļu skaitīšanā dzīvojamās vienībās ietilpst apdzīvoti tradicionālie mājokļi un citas dzīvojamās vienības.

Apdzīvoti tradicionālie mājokļi ir tādas strukturāli atsevišķas un neatkarīgas telpas noteiktās atrašanās vietās, kas ir paredzētas pastāvīgai apdzīvošanai un pārskata datumā tiek izmantotas kā dzīvesvieta. Šajos mājokļos ietilpst savrupmājas un viensētas jeb viena dzīvokļa dzīvojamās ēkas, divu dzīvokļu dzīvojamās ēkas un dzīvokļi daudzdzīvokļu ēkās.

Kopējās dzīvojamās telpas jeb institucionālie mājokļi, kuros ir dažādas organizācijas vai iestādes (slimnīcas, veco ļaužu aprūpes iestādes, klosteri, kazarmas, cietumi u.c.).

Citas dzīvojamās vienības ir barakas, šķūņi, klētis, dzirnavas, pagrabi un visi citi mājokļu veidi, ko cilvēki izmanto dzīvošanai tautas skaitīšanas laikā neatkarīgi no tā, vai tie ir paredzēti dzīvošanai.

Mājsaimniecību īpašumtiesību statuss

Rādītājs attiecas uz visām [privātajām mājsaimniecībām](#). Ņemot vērā, ka 2021. gada tautas un mājokļu skaitīšanā par vienu mājsaimniecību tiek uzskatītas visas personas, kas dzīvo vienā mājoklī, rādītājs tiek piemērots visiem privātu mājsaimniecību mājokļiem jeb visām dzīvojamām vienībām (apdzīvotiem tradicionālajiem mājokļiem un citām dzīvojamām vienībām). Par īpašumtiesību veidiem vairāk skatīties sadaļā īpašumtiesību veids.

Tradicionālo mājokļu rādītāji

Mājokļu skaitīšanā tiek noteikts visu tradicionālo mājokļu skaits Latvijā un dažādi šo mājokļu raksturojoši rādītāji – mājokļu platība, labiekārtojumu pieejamība, uzcelšanas gads, ēkas tips, apdzīvotība un īpašumtiesību veids.

Izmantojamā mājokļa platība

Visiem tradicionālajiem mājokļiem tiek noteikta to izmantojamā grīdas jeb dzīvojamā platība. Izmantojamo grīdas platību definē kā grīdas platību ārējo sienu iekšpusē, izņemot neapdzīvojamus pagrabus un bēniņus, un daudzdzīvokļu ēkās visas kopējās platības.

Viena dzīvokļa ēkām jeb privātmājām dzīvojamā platība tiek aprēķināta, ņemot vērā NĪVKIS esošos telpu izmantošanas veidu kodus. Privātmāju mājokļu izmantojamā grīdas platībā netiek iekļautas garāžas, šķūņi un citas nedzīvojamās telpas. Dzīvokļiem daudzdzīvokļu ēkās tiek izmantota visa šo dzīvokļu platība.

Iedzīvotāju blīvuma standarts

Iedzīvotāju blīvuma standarts tiek aprēķināts visiem apdzīvotiem tradicionālajiem mājokļiem un tiek iegūts, izmantojot rādītājus par izmantojamo mājokļa platību un iemītnieku skaitu mājoklī. Rādītājs tiek aprēķināts, dalot mājokļa izmantojamo (dzīvojamo) grīdas platību kvadrātmetros ar iemītnieku skaitu mājoklī. Reģistrētais iemītnieku skaits mājoklī tiek iegūts no [iedzīvotāju skaita novērtējuma](#).

Ūdens apgādes sistēma (ūdensvads)

Rādītājs attiecas uz visiem tradicionālajiem mājokļiem. Ūdens apgāde mājoklī tiek konstatēta, ja ūdens padeve ir nodrošināta no kopējās ūdens apgādes jeb no pilsētas ūdens apgādes sistēmas vai vietējās ūdens ieguves sistēmas. Papildus NĪVKIS datiem tiek izmantoti ūdensapgādes piegādātāju dati, EU-SILC un MBA apsekojumu dati, kā arī 2011. gada mājokļu skaitīšanas dati.

Tualete

Rādītājs attiecas uz visiem tradicionālajiem mājokļiem. Mājoklī tualete ar ūdens novadu tiek konstatēta, ja tajā ir iekārtota tualete, kas pieslēgta pie ūdensvada un kanalizācijas. Pamatā tiek izmantoti NĪVKIS dati par reģistrētu ūdensklozeta tualeti mājoklī, bet dati tiek arī koriģēti, ņemot vērā to, vai mājoklī ir ūdensvads un kanalizācija. Papildus NĪVKIS datiem tiek izmantoti ūdensapgādes piegādātāju dati, EU-SILC un MBA apsekojumu dati, kā arī 2011. gada mājokļu skaitīšanas dati.

Vanna/ duša

Rādītājs attiecas uz visiem tradicionālajiem mājokļiem. Pamatā tiek izmantoti NĪVKIS dati par mājoklī reģistrētu vannu vai dušu, bet dati tiek arī koriģēti, ņemot vērā to, vai mājoklī ir ūdensvads un kanalizācija, kā arī, ja mājoklī ir vannas vai dušas telpa. Papildus NĪVKIS datiem tiek izmantoti ūdensapgādes piegādātāju dati, EU-SILC un MBA apsekojumu dati, kā arī 2011. gada mājokļu skaitīšanas dati.

Apkures veids

Rādītājs attiecas uz visiem tradicionālajiem mājokļiem, kuriem nepieciešams noteikt, vai tajos ir centrālā apkure. Mājokli uzskata par centrāli apkurinātu, ja apkuri nodrošina:

- pieslēgums centralizētai siltumapgādes sistēmai (siltums tiek saražots un piegādāts pa siltumtrasēm līdz ēkai);
- ēkā vai dzīvojamā vienībā esošas iekārtas, kas neatkarīgi no izmantojamā enerģijas avota ir izveidotas centrālās apkures nolūkiem, piemēram, gāzes apkures katli, elektrības apkures katli u.tml.

Ja mājoklī ir krāsns, kamīns, pārvietojams elektriskais sildītājs, tiek uzskatīts, ka mājoklī nav centrālā apkure.

NĪVKIS reģistrētie apkures veidi tiek koriģēti, ņemot vērā 2011. gada tautas un mājokļu skaitīšanas datus un izmantotās metodes. Papildus NĪVKIS datiem tiek izmantoti siltumapgādes piegādātāju dati, EU-SILC un MBA apsekojumu dati, kā arī 2011. gada mājokļu skaitīšanas dati.

Mājokļu dalījums pēc ēkas tipa

Mājokļu dalījums pēc ēkas tipa attiecas uz tradicionālajiem mājokļiem. Mājokļu dalījums pēc ēkas tipa tiek veidots, izmantojot [NĪVKIS būvju klasifikāciju](#).

Par tradicionāliem mājokļiem ēkās ar vienu mājokli tiek uzskatītas viena dzīvokļa dzīvojamās mājas. Tās ir brīvi stāvošas savrupmājas, tai skaitā individuālās ģimeņu mājas, villas, mežsargu mājas, lauku mājas, vasarnīcas, dārza mājas u.tml., arī dvīņu un rindu mājas, kurās katram dzīvoklim ir sava jumts un sava atsevišķa ieeja.

Par tradicionāliem mājokļiem ēkās ar diviem mājokļiem tiek uzskatītas divu dzīvokļu dzīvojamās ēkas. Tās ir brīvi stāvošas divu dzīvokļu mājas, arī dvīņu un rindu mājas, kurās ir divi dzīvokļi un kurām ir kopīgs jumts vai atsevišķa ieeja.

Par tradicionāliem mājokļiem ēkās ar trijiem un vairāk mājokļiem tiek uzskatītas trīs un vairāk dzīvokļu dzīvojamās ēkas. Tajās ietilpst sekciju tipa dzīvojamās mājas un daudzdzīvokļu mājas, kurās ir trīs un vairāk dzīvokļu.

Par tradicionāliem mājokļiem nedzīvojamās ēkās tiek uzskatītas dzīvojamās telpu grupas, kuras atrodas nedzīvojamās ēkās, piemēram, dzīvojamais dzīvoklis biroju, lauku saimniecību, kūts u.tml. veida ēkās.

Mājokļu sadalījums pēc ēkas uzcelšanas laika

Rādītājs attiecas uz visiem tradicionālajiem mājokļiem. Par ēkas uzcelšanas laiku tiek pieņemts gads, kas ir norādīts kā tās ekspluatācijas uzsākšanas gads. Ja mājoklis atrodas ēkā, kas ir rekonstruēta, [tad atbilstoši valsts prasībām](#) par mājokļa uzcelšanas gadu var tikt uzskatīts ēkas rekonstrukcijas gads. Pamatā tiek izmantoti NĪVKIS dati, kas tiek papildināti ar 2011. gada tautas skaitīšanas datiem.

Īpašumtiesību veids

Rādītājs attiecas uz apdzīvotiem tradicionālajiem mājokļiem. Tas ir paredzēts, lai norādītu īpašumtiesības, saskaņā ar kurām mājoklis ir apdzīvots. Tiek izšķirtas šādas īpašumtiesības: īpašnieka apdzīvots mājoklis, īres mājoklis un citas īpašumtiesības formas mājokļi.

Īpašnieka apdzīvoti mājokļi ir tādi tradicionālie mājokļi, kuros vismaz vienam mājokļa iemītniekam pieder mājokļa daļa vai viss mājoklis.

Īres mājokļi ir tradicionālie mājokļi, kuros vismaz viens iemītnieks maksā īri par mājokļa izmantošanu un kuros nevienam iemītniekam nepieder mājokļa daļa vai viss mājoklis.

Citas īpašumtiesību formas mājokļi ir tie tradicionālie mājokļi, kuri tiek apdzīvoti uz cita vienošanās veida pamata. Šajā kategorijā ietilpst tie mājokļi, kuros dzīvo mājokļa īpašnieka radnieki un personas, kas mājokli apdzīvo uz cita vienošanās veida pamata.

Datu kvalitāte

CSP veic detalizētu visu ienākošo datu kvalitātes novērtējumu. Kvalitāte tiek vērtēta gan ienākošo datu struktūrai, gan detalizācijai, kā arī tiek vērtētas datu tālākās izmantošanas iespējas (pienesums, savienojamība ar citiem datiem u. tml.).

Galvenā mājokļu rādītāju datu avota NĪVKIS datu izmantošana un apstrāde ir veikta, konsultējoties ar VZD NĪVKIS ekspertiem, lai NĪVKIS dati būtu izmantoti precīzi.

Mājokļu rādītāju rezultātu kvalitāte un ticamība tiek vērtēta gan mikro (mājokļu vienību) līmenī, gan arī makro līmenī. Mikro līmenī rezultāti tiek salīdzināti ar 2011. gada tautas un mājokļu skaitīšanas rezultātiem, EU-SILC un MBA apsekojumiem. Makro līmenī rezultāti tiek salīdzināti arī ar Latvijas Bankas Mājsaimniecību finanšu un patēriņa aptaujas datiem.

<https://www.csp.gov.lv/lv/majokli>